

Syvältä iso seiti JYSÄHTÄÄ!

Matti ja takilasta
120 jalan syvyydestä
napannut
isompi seiti.

Kuulat uivat enintään kolme minuuttia, kun takila laukeaa oikein rämähämällä. Döörin räikkä laulaa ja siimaa menee suoraan alaspäin, vavan kärki 90 asteen kumarassa... Takilavaijerit kävivät lyhyiksi ja luotainkin sekosi syvän veden takia. Se ei kalan tuloa haitannut. Vetouistelu syvältä on Lofoteilla tosi tehokasta...

MATTI KINNUNEN

Olin lukenut ja kalakavereilta kuullut huimia tarinoita Pohjois-Norjan kalapaikoista. Niinpä päätin ottaa selvää, mitä se kaikki pitää sisällään. Oli kerrottu, että suurimmat saaliskalat ovat painaneet yli 70 kiloa. Näillä leveysasteilla moiset jutut kuulostavat ihan saduilta ollakseen totta.

Sain käsiini yhteystiedot henkilöstä, joka välittää majoitustiloja Andörjan saarelle. Se on ensimmäinen Lofoteihin kuuluva saari mantereen jälkeen. Pääsy sinne on helppoa, koska saarelle on siltayhteys. Keskusteltuani pari kertaa Koskenniemen Arin kanssa (puh. 040 535 20 99), aloin kysellä kavereita mukaan reissulle. Niin uskomattomalta kun se kuulostaakin, se oli kolme puhelua ja miehistö oli kassassa. Allekirjoittanut, Erkki Perho, Seppo Pulkkinen ja Juha Kinnunen tulisivat muodostamaan reissuporukan.

Päätettiin, että otan oman veneen mukaan. Tämä siksi, että voimme kaikki neljä lähteä yhdellä autolla. Trailerissani on n. 300 kg "ylikantavuutta" ja niin veneeseen voidaan lastata kaikkien kala-ym välineet. Näin autoon jäi jokaiselle vapaata matkustustilaa. Niinpä yhteys uudelleen Ariin ja majoitus varattiin 30.8.-6.10.08 väliseksi ajaksi. Majoituksen lisäksi varasin yhden paikallisen kalaveneen vuokralle. Ari neuvoi auliisti, mitä välineitä paikallisessa kalastuksessa tarvittaisiin. Pilkkivehkeet eivät ole ihan tavallisia meikäläisiä juksuja. Pilkkivavaksi valittiin rissakärkisiä vapoja, jotka jäykkyydeltään ovat rautakangesta seuraava kevyempään suuntaan. Siiman vetolujuus pitää olla +40 kg. Kelana Ambassadeur 7000 on minimivaatimus. Pilkit jouduttiin hakemaan Biltemasta, jonka valikoidusta löytyi 500 gr ja 300 gr pilkit. Niissäkin koukut ja renkaat piti vaihtaa järeämpiin, vaikka itsestäni se tuntui lioittelulta. Uskoin kuitenkin annettuja neuvoja.

Kalaan 1400 km päähän...

Oman veneen mukaan ottaminen toi auto-ongelman. Millä Yamarin 5800 venettä hinattaisiin tuolla reissulla? Matkaa on nimittäin n. 1400 km/sivu ja pa-

ketin paino n 1300 kg.

Onneksi on tuota ikää kertynyt ja sen myötä hyviä kavereita. Vanha pomoni Harjulan Pentti lainasi maasturi-Mersuaan veturiksi. Kun kuviot alkoivat olla selvillä, pidimme lähtijöiden kesken reissupalaverin, sovimme yhteisistä pelisäännöistä ja koko reissun toteuttamisesta. Siitä sitten vaan reissuhankintoja tekemään ja lähdön valmistelut vauhtiin.

Jokainen meistä tiesi, että Norja on kallis maa. Joku voi ajatella, että se on vaan persaukisten höpinöitä. Me teimme kuitenkin kaikki ruoka- ja juomaostokset täällä kotimaassa. Se osoittautuikin järkeväksi toimenpiteeksi.

Ainoa mitä ei kannata rahdata on polttoaine. Se on jotakuinkin samoissa hinnoissa Suomeen verrattuna. Niinpä sitten perjantaina 29.8. kokoonnuimme Vuosaarassa ja lastasimme matkavarusteet veneeseen. Lähtö tapahtui 14.30 ja matka alkoi kohti pohjoista.

On se vaan melkoinen heitto jo pelkästään tämä Suomen osuus. Reitti kulki Helsinki – Tornio – Haaparanta – Kalix – Övertorneå – Jällivaara – Kiiruna. Seuraavaksi Norjan puolelle kohti Narvikia ja lopulta Andörjan saarta. Matkamme sujui jokseenkin kommelluksitta.

Huonoa tietä ja korttiongelmia

Ruotsin puolella tiet muuttuivat paikoin kynnöspeltoa muistuttaviksi ja matkanteko hidastui. Ihmettelimme, kuinka huonoon kuntoon ruotsalaiset ovat päättäneet pohjoiset tiensä kun Etelä-Ruotsissa on totuttu upeisiin baanoihin. Ruotsin puolella havaitsimme myös sen seikan, että diesel-polttoainetta saa kiinni olevilta asemilta ainoastaan sopivalla kortilla. Bensaa saa myöskin seteliautomaateista. Kannattaa siis selvittää ennen lähtöä, mitkä kortit siellä kelpavat. Onhan se tosi kurjaa, jos automaatti nielaisee Visasi kesällä yöstä. Meillä kävi hyvä tuuri, että Jällivaarasta löytyi mittari, johon kelpasi Visa – elektron. Näin saimme dieseliä ja pääsimme suoraan jatkamaan matkamme.

Lopulta lauantaina puolen päivän jälkeen olimme perillä Andörjan saarella Engenesin kylässä. Sinne loppui autotie.

Jatkuu sivuilla 30-31

**Lofoteilla
takilaan tarvitaan
tuplasti vaijeria!**

Seppo ja Juha
uistelemassa
vuokraveneellä.

Seit miehet vasemmalta:
Juha Kinnunen, Seppo Pulkkinen,
Erkki Perho ja Matti Kinnunen.

Takilan kuulat niin syväälle kuin saa ja... Hetä iskee!

Lähitunturit tukikohdasta katsoen.

Majoitusrakennus.

Seiti antaa periksi.

Jatkoa sivulta 29

MATTI KINNUNEN

Olimme positiivisesti yllättyneitä nähtyämme majapaikan. Majoitusrakennus oli kolmikerroksinen ns. luhtitalo. Talon maan puoleisella sivulla oli pitkä parveke, josta pääsi huoneistoihin. Meren puoleisella sivustalla oli jokaisessa huoneistossa isot parvekkeet, joista oli upeat näköalat merelle, vuorille ja vuonoihin. Jos jotain jäimme kaipaamaan, oli sauna. Koko kylässä oli kuulemma yksi ainoa sauna ja sekin yksityisessä omakotitalossa.

Ensimmäisen illan käytimme majoittautumiseen, kalavälineiden viritämiseen ja mukavaan yhdessäoloon.

Ihastelimme maisemia ja ainakin minä näin ensimmäisen kerran eläissäni vuoroveden aiheut-

taman veden pinnan muutoksen ihan silmien edessä. On se vaan ihmeellinen luonnon ilmiö kun neljä kertaa vuorokaudessa vesi laskee ja nousee yli kaksi metriä.

Käytössämme oli kaksi venettä, oma Yamarin 5800 hyttivene ja paikallinen vuokrattu 460 pitkä avovene.

Päätimme, että hyttiveneen toinen mies vaihtuu päivittäin. Tämä siksi, että samojen ei tarvitse koko ajan olla avoveneessä.

Ensimmäisenä kalastuspäivänä ajoimme suoraan Andörjaan johtavan maantiesillan tietämillä. Meille oli kerrottu, että sieltä löytyy hyvät pilkkipaikat seitille ja turskalle.

Meille oli myös annettu ymmärtää, että vetouistellen ei tähän vuodenaikaan saa kalaa.

Omalta osaltani pilkkiminen jäi hyvin vähäiseksi, koska oikean käteni olkapäävamman takia 100 metristä jo tyhjän pilkin kelaaminen teki tuskaa. Siksi päätimme uhmata ohjeita ja siirtyä vetouistelemaan.

Meri kiehui kaloista...

Olimme havainneet nousuveden loppupuolella, että suuria kalaparvia tuli vuonoon. Näky oli ennen kokematon, kun isolla alueella meri suorastaan kiehui kalaparvien noustessa ihan pintaan. Pyöriäiset kävivät lounastamaan ja seitit pomppivat pinnan tuntumassa. Laitoimme vaappuja perään ja sinne vaan sekaan. Eikä aikaakaan kun ensimmäiset seitit olivat veneessä. Jokunen turskakin iski uistimeen.

Muutaman uistelutunnin jälkeen seitit oli sumpulaatikossa parisenkymmentä. Kun toinenkin vene oli nostanut kymmenkunta kalaa, katsoimme parhaaksi lopettaa siltä päivältä, ettei perkaamiseen menisi koko iltaa. Tätä "hostamista" jatkui alun kolmatta päivää. Kalojen koko oli kilosta kolmeen. Kolmantena päivänä sovimme, että nyt riittää tämä koluokka. Pitää löytää niitä isom-

pia, koska niitä siellä kuulemma on.

Heti iski metrinen kiinni...

Mistä niitä isoja saa? Koska paikkaa ei ollut tiedossa, niin satumanvaraisesti ja tällä kertaa syvätakiloilla. Silloin havaitsin erään seikan. Välineet mitkä Suomenlahdella ovat varsin toimivia, ovat täällä leluja. Ensiksikin kaikuluotaimeni sekosi ja syynä oli liian syvä vesi. 200 m:ssä luotain alkoi näyttää yht'äkkiä 1,2 m. Sen sielunelämälle vettä oli ihan liian paljon.

Toinen seikka oli takilan vajjerit. Kun niitä kelalla oli 120 jalkaa, niin olisi pitänyt olla vähintään 120 m. Meidän oli kuitenkin tultava toimeen niillä mitä oli mukana. Siispä takilat sinne minne vajjerit riittivät.

Siiman päähän laitoimme sinisävyisiä vaappuja, koska ne olivat toimineet pinnassakin. Mo-

lemmissa takiloissa oli tuplauistimet 120 ja 80-90 jalan syvyydessä. Kuulat ehtivät uida enintään kolme minuuttia, kun vasen takila laukesi oikein räjähtämällä. Samalla döörin räikkä alkoi laulaa ja siimaa meni suoraan alapäin ja vavan kärki oli 90 asteen kumarassa.

Erkki punnersi vavan irti Scotlyn telineestä ja minä aloin kerätä toisia ylös. Noin puolen tunnin vännön jälkeen pintaan tuli n. metrinen mötikkä. Emmehän tarkkaan voineet tietää mitä siellä siiman päässä on. Lopulta saimme kalan haaviin ja veneeseen. Puntari näytti seitille painoksi 9,8 kg. Reissun ensimmäinen vähän reilumman kokoinen kala mötkötti sumpulaatikossa.

Takilat viritettiin uudelleen vetoon. Samalla Eki hikkaisi, että tuolla oikealla on kala kiinni. Näin miten vasemmalla takila laukesi samantien ja pääsin sanomaan Ekille, että pidä huoli vaan olmista asioistasi sillä meillä on tuplätärppi.

Siitä alkoi toinen puolittuntinen

ja niin vaan meillä oli +7 ja +8 kalat kyydissä. Soitettiin toiseen veneeseen ja kerrottiin mitä oli tullut. Samaan aikaan muutaman kilometrin päässä Juha ja Sepokin olivat onnistuneet saamaan pintavedolla jopa yli 3 kg:n kaloja. Totesimme, että meillä on kalaa yli 60 kg yhteensä ja päätimme lähteä majapaikkaan perkaamaan saaliimme.

Perkuupaikat luksusta...

Nyt menimme perkaamaan kalamme oikein perkaushuoneeseen. Upea kaakeloitu "leikkaus-sali" nailonpintaisine päytineen ja juoksevina vesineen oli kerrassaan mahtava kokemus. Tähän tärkeään seikkaan oli todella sattuu.

Kalat perattiin nahattomiksi ja ruodottomiksi fileiksi. Majoitustilan keittiössä filepalat pussitettiin kerta-anoksiksi ja Juhan vakuukoneella pussitettiin litteiksi. Kalojen

”Kilomäärään pitäisi uistella 10 vuotta Suomenlahdella”

Satama.

pakastuhuone talon alimmassa kerroksessa hakee myös vertaistaan. Vakumoidut palapussit asetettiin riviin hyllylle ja -24 pakkasta teki tehtävänsä. Aamulla jäätyneet pussit kerättiin kylmälaukkuihin. Meillä täällä Suomessa ja varmaan muuallakin arvostellaan seitiä jopa hyvin alas. Kuinka moni on syönyt juuri peratusta tuoreesta seitistä tehtyä kalasoppaa? Minäpä olen syönyt ja sanon, että on kuhasopan väärä. Kuinka moni on syönyt tuoretta seitiä graavattuna? Minä ja retkikaveri olemme syöneet. Se on maultaan lähes siian väärä. Voissa paistettunakin se maistuu erittäin hyvältä.

Jäljestä päin saimme kuulla, että tuoreen graavin syöminen sisälsi pienen riskin. Graavattava valtameren kala pitää aina käyttää ensin pakkasessa. Kaloissa saattaa olla sellaisia loisia, joita suola ei tapa ja silloin ne saattavat tarttua myös ihmiseen. Nyt tässä vaan odotellaan, milloin perästä alkaa tulla sormen vahvuisia viisimetrisiä lapamatoja. Vielä

en ole huomannut sellaiseen merkkejä.

Kaukaisena haaveena oli myös saada kosketus ruijapallakseen. Meille kerrottiin, että alkukesästä se tulee pintavesiin ja on silloin mahdollista saada myös kevyemmillä uisteluvälineillä. Nyt olisi tarvittu se 200 m vaijeria takiloihin, että olisi päästy pallakseen kotiin.

Vetouistelu oli vierasta paikallisille

Tulipahan todettua, että täälläpäin ei oikein ymmärretä, eikä noteerata vetouistelua. Ensimmäiset isot seitit nähtyään kyselivät paikalliset, että mistä olette löytäneet noin hyvän pilkkipaikan. Eipä oikein uskoneet kun kerroimme kalojen tulleen uistelemalla. Meille annettiin ymmärtää, että tähän aikaan vuodesta ei uistelemalla saa isoja kaloja.

Neljäntenä kalastuspäivänä koimme sen, että Atlantikin voi olla vuonoissa ihan peilityni. Vedessä ei ollut pienintä virettäkään ja lumihuippuiset vuoret heijastuivat upeasti auringon paisteessa. Lämmintä oli toistakymmentä astetta ja olimmehan sentään paljon napapiirin yläpuolella.

Nyt emme kalastaneet isossa veneessä millään muulla kuin takiloilla. Juhan vuoro oli olla Yamarinissa. Vain muutama minuutti vieheiden laskun jälkeen jysähti molemmilla puolilla yhtä aikaa. Kalat veneeseen ja jälleen sama uusiksi. Siis kaksi tuplatärppiä peräkkäin. Kaikki kalat olivat 6,8 ja 9,8 väliltä.

Juha totesi, että nyt on Sepon vuoro tulla nostamaan seittejä veneeseen. Kutsuimme pienen veneen luoksemme ja miehistö vaihtoon. Jälleen takilat niin syvälle kun vaijerit riittivät. Kolmen minuutin päästä Sepolle tuli töitä. Kohta oli ysin kala kyydissä. Eipä ehditty laskea takaisin, kun toisessakin takilassa paukahti. Toista nostaessa Seppo totesi, että

Perkuutilla oli kuin leikkaussali. Matti ja 10,2-kiloisen seiti.

ranteet ovat maitohapoilla ja pyysi ottamaan hatun pois päästään. Kala kyytiin ja jälleen mies vaihtoon. Eki nosti vielä yhden ja meillä oli seitsemän seitteä kyydissä 6,8 ja 9,8 väliltä kaikki. Pikkuveneessäkin oli saalista joten jo kohta 13 jälkeen lähdettiin kohti majapaikka ja kaloja perkaamaan.

Kyllä siinä turistit ja paikallisetkin olivat huuli pyöreänä, kun vetouistelu osoittautui näin tehokkaaksi kalastusmuodoksi.

Kymppikin meni rikki...

Viimeinen kalapäivä oli koko reissun aikana ainoa kova tuulinen. Jopa ammattitoolarit jäivät rantaan, kun Ekin kanssa lähdettiin vielä kerran ison seitin perään. Menimme vanhalle tutulle paikalle ja vermeet vetoon. Niinhän siinä kävi, että kahden tunnin päästä meillä oli kuusi seitteä kyydissä yhteispaino yli 50 kg. Suu-

Seppo ja päivän suurimmat.

rin painoi 10,2 kg. Näin siis saatiin kymppi rikki tälläkin reissulla.

Lähdettyämme ajamaan majapaikkaan, huomasimme Andörjan sillan alla avoveneen, jossa pilkittiin. Lähemmäksi tullessamme näimme, että Helsingin rekisterissä olevassa avo-Yamarinissa oli kolme nuorehkoa kalamiestä. Huutelimme saalistietoja ja ajoimme heidän vierelleen. Kaverit näkivät kahden tunnin saaliimme ja koska heillä oli takilat veneessä, päättivät mennä neuvomaamme paikkaan.

Valitettavasti emme vaihtaneet yhteystietoja, joten emme tiedä löysivätkö he seitipaikkamme. Jos kaverit luette tämän tarinan, ottakaa yhteys allekirjoittaneeseen puh. 0500 431 851. Olisi mukava tietää kuinka onnistuitte.

Paras reissu!

Seuraavana aamuna lastasimme taas tavarat veneeseen.

Tällä kertaa tulomatalla olleiden eväitten tilalle tuli joka miehelle Kylmälaukulainen pakastettua seifilettä. Niitä tässä ollaan nyt syöty, kun ei ole ehtinyt Suomenlahdelle kalaan.

Sen vaan sanon, että Andörjalla saadun kilomäärän saavuttaakseni, täällä Suomenlahdella pitää minun kalastaa 10 vuotta. Norjassa siihen kului viisi päivää, eikä yksikään kalastuspäivä venynyt yli 6-tuntiseksi.

Jos yläkerran isäntä ei ole kanssani eri mieltä, nähdään minun toisenkin kerran Lofoteilla. On vain ikävä, että se on vähän syrjässä meiltä katsoen.

Suosittelen paikkaa kaikille uusia kokemuksia hakeville kalamiehille. Kiitos vielä oman porukan jäsenille mukavasta kalareissusta. Oli ykkösreissu minun pitkän ikäni aikana tehdyistä kalaretkistä!